

نوي کابينه او انتقادونه

د افغانستان نومول سوي کابينې د توقع سره سم يو لړ انتقادونه او قومي اختلافات بيا رابرسېره کړل. ښکاره خبره ده کله چې يوسياسي نظام په قومي او سيمه ايزي بې اندولۍ تورن وي، د هغه نظام هر مهم اقدام او تصميم جنجال او تاوتریخوالي راپاروي. د حامد کرزي حکومت له خپله پيدايښته په قومي او سيمه ايزي بې اندولۍ متهم دی چې البته تر ډېره حده حقيقت هم لري. پدې ارتباط د کابل حکومت تر بل هر چا گرم دی، خو بين الملې ټولنه، مغرض گاونډيان، او په هېواد کې دننه د هغوی انډيوالان هم پکې ونډه لري.

بلخوا، د قومي کوتا پر اساس حکومت جوړول تل همدا جنجالونه لري. هر حکومت چې د ښايسته سالارۍ، استعداد، او مسلکي مهارت پر ځای پر قومي او سيمه ايزو ملحوظاتو او کوتا باندې جوړ سوي وي، خامخا قومي او سيمه ايز تاوتریخوالي لا ډېروي. ځکه د کوتا پر اساس حکومت پر لياقت او شخصيت باندې نه وي جوړ سوي، بلکې د سازشونو او ناروا معاملو محصول وي. ملي ضد احساسات او تمايلات پکښې ډېر وي؛ فاسد او بې کفايته وي. د حامد کرزي اته کلن حکومت ددې خبرې ښه ثبوت دی.

د بي بي سي د عامه افکارو يوه نوې سروې وايي چې اکثره افغانان له خپلو وزيرانو څخه کار، صداقت، او وطن پالنه غواړي. ددې خبرې يوه مانا دا ده چې اوسنی کابينه همدا خصوصيتونه نلري، او بل داچې افغانان د نورو بني ادمانو په شان د حکومت څخه واقعي او رښتيني غوښتنې لري.

خو زما په گومان د کابينې اوسنی جنجال تر ډېره حده د ليدرشپيپ او مشرتابه په نشتوالي او کمزورۍ کې بايد وڅېړل سي. د ليدرشپيپ مسله حياتي اهميت لري، خو له بده مرغه مور افغانانو له ډېر وخت راهيسي همدې مهمې مسلې ته په سپکه سترگې کتلې دي. افغاني ټولنه کې پدې ارتباط نه جدي بحث سوي دی او نه هم کېږي. مور تل بېخايه خوشبين يو؛ تل مو خپل سمدستي گټې په نظر کې نيولي وي؛ او تل مو له جدي بحثه څخه اوږه خالي کړېده. زما عقیده دا ده چې د حامد کرزي په شتون کې د يوه سالم ليدرشپيپ تمه درلودل ساده توب دی، او باور لرم چې تر څو همدا تشه ډکه نسي، د افغان ولس سياسي ستونزې نه حلېږي.

ځيني خلک په سياسي معجزې پسي گرځي. هغوی فکر کوي چې د ليدرشپيپ مسله گرانه ده، او اوس يې د حلولو وخت ندی؛ بل دا چې هغوی ته داموضوع څه خيالي او غير واقعي برېښي. مگر دا خلک هم ځان غولوی او هم خپل ولس. هغوی د خپل فکري کمزورۍ له امله د اساسي پرابلومونو د حلولو جوگه ندې، او يايې عقل ياري نه ورسره کوي. نو بنا، په اسانه لاره پسي گرځي. خو حقيقت دا دی چې په سياست کې د معجزې غوښتل د ځان اغفالول دي.

راغلو د ښاغلي حامد کرزي نوي کابينې ته. د کابينې په جوړولو کې حامد کرزي غوښتنې دي چې هم جنگسالاران او هم غربيان خوشحاله کړي. د افغانانو د خوشحاله کول لپاره حامد کرزي حتی يو گړی هم سوچ ندی کړی، ځکه هغه پوهېږي چې «لالا» څوک دی. هغه پوهېږي چې افغان ولس بې نظمه او کمزوری دی، نو بنا د افغان ولس د خوشحاله کولو لپاره اقدام کول د هغه لپاره اني گټه نلري. بلخوا، د هغه لپاره سمدستي گټې د اوږدې مودې تر گټو لمړيتوب لري. خوداسي ښکاري چې حامد کرزی په همدې محدود هدف کې هم ناکامه سوي دی. ځکه نه غربيان پوره خوشحاله دي، او نه هم جنگسالاران.

بلخوا، په سياست کې د ټولو خلکو خوشحاله کول محال کار دی. سياست د قدرت د ازمويلو هغه ميدان دی چې مختلفې ډلې پکې مبارزه کوي. ځيني ميدان گټي، ځيني ايتلاف کوي، او ځيني ماته خوري. خو سالم ليدرشپيپ په همداسې سختو شرايطو کې گراني فيصلې کوي. همدا د ليدرشپيپ ازموينه ده. واقعي مشران د قدرت په محاسبه کې د ملي اهدافو خيال ساتي، نه د دوستم، فهميم، سياف، او رهين.

د سيد مخدوم رهين بيا نومول په افغاني مطبوعاتو کې خورا گرمه مسله ده (البته په ملي مطبوعاتو کې). د سيد مخدوم رهين څېره پخوا هم څرگنده وه. هغه په واشنگټن کې د «اميد» په اخبار کې د ۱۹۹۰ په کلونو کې پښتون قام

ته داسي سپړي ويلې چې د هغه اصلي څېره او اصليت پکې څرگندېده. پدې ناروا کمپين کې، د سيد مخدوم رهين نور ملگري فايض او سمندر غورياني ول.

په همدې لړ کې، په هند کې افغان محصلينو د لروبر په ويب پاڼه کې د سيد مخدوم رهين پر خلاف يو ليک خپور کړی دی او له ولسي جرگې څخه يې غوښتي دي چې د کرزي همدا ناشولته نومول سوي وزير ته د اعتماد رايه ورنه کړي. پدې ليک کې، افغان محصلينو په هند کې د افغان ولس پر خلاف د رهين ځينې اقدامات هم ياد کړي دي چې د هغه د شخصيت او فکر استازيتوب کوي. اوس به وگورو چې په پارلمان کې دخلکو استازي څه کوي.

بله خبره دا ده چې د يوه يا دوو وزيرانو په تغيير او تبديل باندي نه يو حکومت مشروعيت ترلاسه کولای سي، او نه هم اصلاحات راوستلای سي. زما عقیده دا ده چې د کابل حکومت د خیر تمه درلود ساده توب او د وخت ضايع کول دي. يو حکومت چې په اتو کالو کې يې هيڅکله د ولس د سوکالی او ملي منافعو لپاره مثبت گام نه وي اخیستی، هغه حکومت د يوه او يا دوو وزيرانو په بدلولو کې هم د پام وړ کار نه سي کولای. يو مثل دی چې وايي: (اوبن ته يې وويل چې غاړه دي ولي کړه ده؟ هغه په جواب کې وويل کوم ځای مي سم دی؟) والسلام.